

Addasiadau tai

Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen

Gorffennaf 2026

Rydym wedi paratoi a chyhoeddi'r adroddiad hwn dan adran 17(2)(d) Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

© Archwilydd Cyffredinol Cymru 2026

Gallwch aildddefnyddio'r cyhoeddiad hwn (heb gynnwys logos ac eithrio fel rhan annatod o'r ddogfen) yn rhad ac am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng.

Os byddwch yn ei aildddefnyddio, rhaid i chi ei aildddefnyddio'n gywir a rhaid i chi beidio â gwneud hynny mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid i'r deunydd gael ei gydnabod fel hawlfraint Archwilydd Cyffredinol Cymru a rhaid i chi roi teitl y cyhoeddiad hwn. Lle'r ydym wedi nodi unrhyw ddeunydd y mae'r hawlfraint ynddo'n eiddo i drydydd parti bydd angen i chi gael caniatâd gan y deiliaid hawlfraint dan sylw cyn ei aildddefnyddio.

Os oes arnoch angen unrhyw help gyda'r ddogfen hon

Os hoffech gael rhagor o wybodaeth, neu os oes arnoch angen unrhyw un neu rai o'n cyhoeddiadau mewn fformat neu iaith arall:

- ffoniwch ni ar 029 2032 0500
- anfonwch neges e-bost atom yn post@archwilio.cymru

Gallwch ddefnyddio Cymraeg neu Saesneg pan fyddwch yn cysylltu â ni – fe ymatebwn ninnau yn yr iaith a ddefnyddiwyd gennych chi.

Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Mae Archwilio Cymru yn dilyn y safonau archwilio perfformiad rhyngwladol a gyhoeddwyd gan Sefydliad Rhyngwladol y Sefydliadau Archwilio Goruchaf (INTOSAI).

Cynnwys

Ciplun archwiliad	4
Ffeithiau a ffigurau allweddol	6
Ein canfyddiadau	8
Argymhellion	14
Atodiadau	16
1 Ynglŷn â'n gwaith	17
2 Termau allweddol yn yr adroddiad hwn	19

Ciplun archwiliad

Yr hyn yr edrychwyd arno

- 1 Tua 15 mlynedd yn ôl, trosglwyddodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen (y Cyngor), fel llawer o gynghorau eraill yng Nghymru, ei stoc dai i gymdeithasau tai er mwyn iddynt ei reoli. Mae hyn yn golygu bod y broses o gyflwyno addasiad i gartref yn wahanol i bobl sy'n byw mewn eiddo cymdeithasau tai o'i gymharu â pherchnogion tai a phobl sy'n byw mewn cartrefi rhent preifat.
- 2 Fe wnaethom edrych ar sut mae'r Cyngor yn darparu addasiadau tai i blant, pobl ifanc ac oedolion sy'n byw yn eu cartrefi eu hunain ac mewn cartrefi rhent preifat.

Pam mae hyn yn bwysig

- 3 Mae addasiadau tai yn newidiadau i gartref sy'n ei gwneud hi'n haws i blant, pobl ifanc ac oedolion symud o gwmpas. Gallant helpu i atal cwympiadau neu leihau neu liniaru'r angen am ofal ffurfiol a derbyniadau diangen i leoliadau gofal. Gallai enghreifftiau o addasiadau tai gynnwys:
 - gosod rampiau neu reiliau cydio;
 - ychwanegu lifft grisiau neu lifft cadair olwyn;
 - gosod cawod mynediad gwastad neu sedd gawod; ac
 - ehangu drysau ar gyfer mynediad i gadeiriau olwyn.
- 4 Mae'r Cyngor yn asesu anghenion pobl i benderfynu a ydyn nhw'n gymwys i gael cymorth. Os ydynt, mae dyletswydd gyfreithiol ar y Cyngor i ddarparu gwasanaethau, megis addasiadau tai neu offer, i helpu plant, pobl ifanc ac oedolion i aros gartref.

- 5 Adroddodd Archwilio Cymru yn flaenorol ar Addasiadau Tai yn 2018. Gwelsom system rhy gymhleth a oedd yn atgyfnerthu, yn hytrach na mynd i'r afael â hyn, anghydraddoldeb wrth ddarparu addasiadau.

Yr hyn rydyn ni wedi'i ganfod

- 6 Mae gan y Cyngor ymagwedd glir at asesu addasiadau tai, ond nid yw ei drefniadau ar gyfer eu cyflawni wedi'u dogfennu. Mae gwybodaeth ar wefan y Cyngor am addasiadau tai yn sylfaenol, heb ganllaw cam wrth gam clir na gwybodaeth am amserlenni.
- 7 Mae'r Cyngor yn cymryd camau cadarnhaol i gryfhau gwytnwch y gweithlu ac mae ei berfformiad yn gwella. Ond nid yw'n defnyddio data yn ddigon da i ddeall y galw, llywio cyllidebau, neu fonitro a dadansoddi perfformiad.
- 8 Nid oes gan y Cyngor hefyd ddealltwriaeth glir o effaith addasiadau tai ac a yw'r gwasanaeth yn darparu gwerth am arian.

Yr hyn rydyn ni'n ei argymhell

- 9 Rydym wedi gwneud tri argymhelliad i'r Cyngor sy'n canolbwyntio ar:
- wella gwybodaeth am addasiadau tai ar ei wefan;
 - gryfhau ei ddefnydd o ddata; a
 - deall effaith darparu addasiadau tai.

Ffeithiau a ffigurau allweddol

Nifer y Grantiau Addasu Cost Isel (LCAs sy'n costio rhwng £1,000 a £8,000) a gwblhawyd gan y Cyngor oedd:

- 176 yn 2023-24;
- 164 yn 2024-25;
- 159 yn 2025-26.

Nifer y Grantiau Addasu Cost Isel (LCAs sy'n costio rhwng £1,000 a £8,000) ar gyfer Plentyn neu Berson Ifanc a gwblhawyd gan y Cyngor oedd:

- 7 yn 2023-24;
- 2 yn 2024-25;
- 3 yn 2025-26.

Nifer y Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl (DFGs sy'n costio £8,000 neu fwy) a gwblhawyd gan y Cyngor oedd:

- 25 yn 2023-24;
- 11 yn 2024-25;
- 18 yn 2025-26.

Y nifer o Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl (DFGs sy'n costio £8,000 neu fwy) ar gyfer Plentyn neu Berson Ifanc a gwblhawyd gan y Cyngor oedd:

- 5 yn 2023-24;
- 3 yn 2024-25;
- 4 yn 2025-26.

Y nifer cyfunol o DFGs ac LCAs a gwblhawyd gan y Cyngor oedd:

- 201 yn 2023-24;
- 175 yn 2024-25;
- 177 yn 2025-26

Cost gyfartalog darparu Grant Addasu Cost Isel a Chyfleusterau i'r Anabl yn Nhorfaen:

- 2023-24: £7,671
- 2024-25: £7,706
- 2025-26: £8,150

Cost gyfartalog darparu Grant Addasu Cost Isel a Chyfleusterau i'r Anabl ar gyfer Plentyn neu Berson Ifanc yn Nhorfaen:

- 2023-24: £12,314
- 2024-25: £11,521
- 2025-26: £18,790

Ein canfyddiadau

Cynllunio

Mae gan y Cyngor ddull wedi'i ddogfennu'n dda o asesu addasiadau tai, ond mae ei ymagwedd at gyflawni yn llai clir

Dull Addasu Tai

- 10 Mae'r Cyngor yn asesu atgyfeiriadau, yn rheoli cyflenwi, ac yn arolygu addasiadau tai ar gyfer cartrefi rhent perchen-feddiannedig a phreifat. Ar gyfer pobl sy'n byw mewn cartrefi cymdeithasau tai, mae gan y Cyngor rôl gyfyngedig. Ar gyfer:
 - cartrefi Cymdeithas Tai Bron Afon, Therapydd Galwedigaethol Bron Afon yn asesu atgyfeiriadau; ac
 - ar gyfer cartrefi cymdeithasau tai eraill, mae Therapydd Galwedigaethol y Cyngor yn asesu atgyfeiriadau.
- 11 Yn dilyn asesiad, cymdeithasau tai sy'n gyfrifol am drefnu a chwblhau addasiadau. Nid yw'r Cyngor yn monitro pa mor gyflym y mae cymdeithasau tai yn cwblhau'r gwaith nac a ydynt yn arolygu addasiadau wedi'u cwblhau. O ganlyniad, nid oes ganddo ddarlun llawn o amseroldeb ac ansawdd addasiadau ar draws y fwrdeistref.
- 12 Ar gyfer perchnogion tai, landlordiaid a'u tenantiaid, mae gan y Cyngor brosesau clir ar gyfer asesu addasiadau tai. Mae'r gweithdrefnau ysgrifenedig yn arwain therapyddion galwedigaethol drwy'r broses asesu a gallant helpu'r Cyngor i ddarparu gwasanaeth cyson.
- 13 Fodd bynnag, nid oes gan y Cyngor ganllawiau ysgrifenedig ar gyfer syrfewyr tai sy'n rheoli cyflawni addasiadau tai. Heb weithdrefnau clir, mae risg o ddarparu gwasanaeth anghyson.

- 14 Mae gwefan y Cyngor yn cynnwys gwybodaeth sylfaenol am addasiadau tai, gan gynnwys mathau o gymorth, cyllid a chymhwysedd. Fodd bynnag, nid oes canllaw cam wrth gam clir a gwybodaeth am amserlenni. Mae taflen ffeithiau fanylach yn esbonio cymhwysedd ac amodau ar gyfer gwahanol opsiynau addasu, ond mae'n anodd dod o hyd i hon ar y wefan ac nid yw'n gysylltiedig â'r dudalen we addasiadau tai. Gall gwybodaeth glir a hygyrch helpu ymgeiswyr i ddeall y broses ar bob cam a bydd yn eu paratoi'n well ar gyfer addasiad i'w cartref.
- 15 Mae cymorth ar gael i helpu pobl sydd angen tai wedi'u haddasu yn y fwrdeistref. Mae'r Cyngor, mewn partneriaeth â chymdeithasau tai, yn rheoli'r Polisi Homeseeker¹. Mae'r holl bartneriaid yn gweithio gyda'i gilydd i ddiwallu anghenion tai, gan gynnwys tai wedi'u haddasu. O dan y polisi hwn, dylai dyraniadau ar gyfer cartrefi wedi'u haddasu flaenoriaethu pobl sydd eu hangen fwyaf, gan eu cefnogi i aros mewn amgylchedd cartref.

Darparu

Mae'r Cyngor yn cymryd camau effeithiol i gryfhau gwytnwch y gweithlu, ond nid yw'n defnyddio ei ddata i ddeall y galw am wasanaethau neu i lywio ei gyllideb

Deall y galw

- 16 Mae'r Cyngor yn casglu data gweithredol manwl, ond nid yw'n defnyddio hyn i ddeall y galw presennol na rhagweld angen addasiadau tai neu offer ar gyfer plant, pobl ifanc ac oedolion yn y dyfodol. Nid yw'r Cyngor ychwaith yn defnyddio data allanol i'w helpu i ragweld galw yn y dyfodol. Gall rhagolygon sy'n cael eu gyrru gan ddata helpu'r Cyngor i gynllunio yn hytrach nag ymateb. Mae hefyd yn cefnogi gwell cynllunio ariannol.

¹ Polisi Ceiswyr Cartref Gorffennaf 2022

Adnoddau

- 17 Mae gan y Cyngor gyllideb gyfalaf flynyddol o £1.1 miliwn i ddarparu addasiadau tai. Nid yw'r swm hwn wedi newid ers 2023-24 ac mae'r Cyngor yn bwriadu cadw'r swm hwn bob blwyddyn hyd at 2030-2031. Nid oes rhesymeg dros y ffigur gan nad yw'r Cyngor yn defnyddio ei ddata gweithredol i lywio ei gyllideb flynyddol. Mae hyn yn creu risg na fydd y gyllideb yn cadw i fyny â newidiadau mewn anghenion defnyddwyr gwasanaeth a chostau cyflawni addasiadau.
- 18 Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i sicrhau bod ganddo ddigon o staff i asesu a goruchwyllo cyflawni addasiadau tai. Mae'n cefnogi staff i astudio'n rhan-amser, ac mae'r Cyngor yn gobeithio y bydd yn gwella cynllunio olyniaeth yn y tymor canolig i'r tymor hir. Cyflwynodd hefyd rôl brentisiaeth i helpu i fynd i'r afael â her recriwtio wrth benodi syrfëwr tai. Gall y cyfleoedd hyn ysgogi staff, helpu i leihau trosiant staff a gwella cynllunio olyniaeth.
- 19 Mae'r Cyngor hefyd yn cynyddu ei allu i asesu atgyfeiriadau trwy gynnig contractau haf Cynorthwydd Therapydd Galwedigaethol. Mae hyn yn darparu capasiti ychwanegol ac yn helpu i gwmpasu cyfnodau pan fydd staff parhaol yn debygol o fod ar wyliau.
- 20 Mae gan y Cyngor restr gymeradwy o gontractwyr i gyflawni addasiadau tai. Mae gan y Cyngor hefyd gytundeb ar wahân gyda Gofal a Thrwsio i ddarparu addasiadau ar raddfa fach². Gall cael digon o gontractwyr helpu i gwblhau gwaith mewn modd amserol gan ei gwneud hi'n fwy tebygol bod defnyddwyr gwasanaeth yn gallu aros yn ddiogel yn eu cartrefi.

² Gofal a Thrwsio Sir Fynwy a Thorfaen

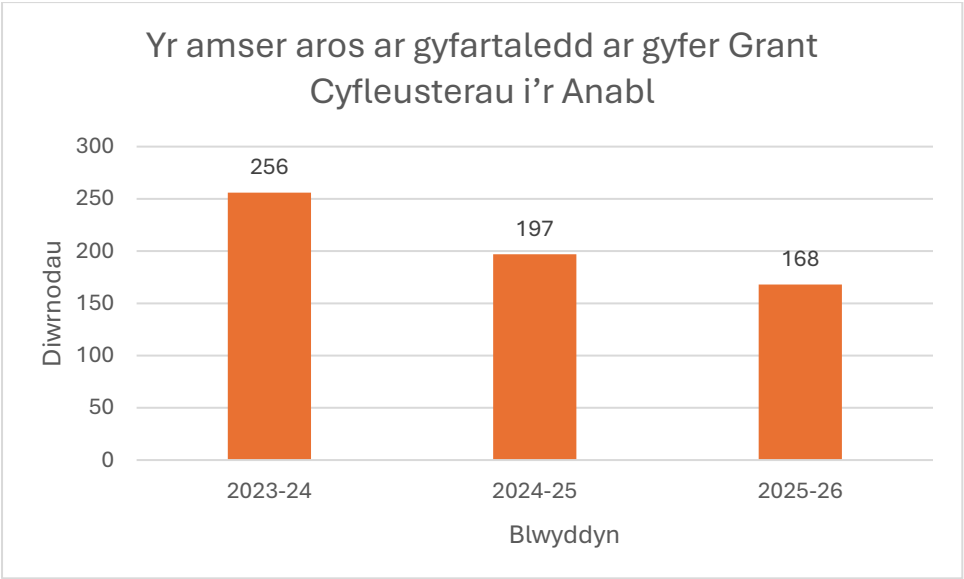
Monitro

Mae'r Cyngor yn gwella'r amser y mae'n ei gymryd i gyflawni addasiadau tai, ond nid yw'n monitro, dadansoddi nac adrodd ei berfformiad yn weithredol

Rheoli Perfformiad

21 Mae gan y Cyngor fesurau perfformiad ar gyfer addasiadau tai ond nid yw'n monitro'r rhain yn rheolaidd. Er enghraifft, fel y dangosir yn **Arddangosyn 1**, mae'r Cyngor yn lleihau'r amser y mae'n ei gymryd i gwblhau addasiadau tai, ond mae diffyg rheoli perfformiad rheolaidd yn golygu nad yw'n deall beth sy'n gyrru'r gwelliant hwn.

Arddangosyn 1: Nifer cyfartalog y diwrnodau i gwblhau Grant Addasu Cost Isel a Chyfleusterau i'r Anabl (DFG)

Ffynhonnell: Data'r Cyngor

22 I'r gwrthwyneb, trwy beidio â monitro perfformiad yn rheolaidd, mae'r Cyngor mewn perygl o beidio â nodi materion sy'n dod i'r amlwg mewn ffordd amserol. Gallai'r Cyngor fod yn arafach i ymateb i broblemau o ganlyniad.

- 23 Mae gan y Cyngor darged o 18 wythnos i gyflwyno cais 'llwybr cyflym' a 32 wythnos i gyflwyno cais 'nad yw'n llwybr cyflym'. Mae'r Cyngor wedi gosod amserlenni i gwblhau gwahanol gamau'r ddau. Er gwaethaf y targedau hyn, nid yw'r Cyngor yn monitro cynnydd yn eu herbyn ac nid yw ei berfformiad ar gael yn rhwydd.
- 24 Mae gan y Cyngor hefyd dargedau cyflawni yn seiliedig ar y gost o gyflawni addasiadau tai. Mae costau'n amrywio yn dibynnu ar anghenion defnyddwyr gwasanaeth. Mae addasiadau cost uchel yn aml yn cymryd mwy o amser i'w cyflawni oherwydd gallant gynnwys gwaith strwythurol mawr. Mae'r rhain yn llai cyffredin ond gallant ystumio data perfformiad. Mae gan y Cyngor amserlen 'ddelfrydol' o lai na 150 diwrnod i ddarparu LCA (cost rhwng £1,000-£8,000). Rydym yn nodi bod y Cyngor yn gwella ei berfformiad o:
- cyflwynwyd 42% o fewn 150 diwrnod yn 2024-25; i
 - Cyflwynwyd 59% o fewn 150 diwrnod yn 2025-26.
- 25 Mae gan y Cyngor hefyd amserlen ddelfrydol o lai na 220 diwrnod i gwblhau DFG (sy'n costio mwy na £8,000). Cyflawnodd y Cyngor:
- 11 DFG yn 2024-25, gydag un wedi'i gwblhau o fewn 220 diwrnod; ac
 - 18 DFGS yn 2025-26, gyda phump wedi'u cwblhau o fewn 220 diwrnod.
- 26 Gall grwpio cyflawni addasiadau tai yn ôl gwerth (o dan a thros £8,000) ganiatáu dealltwriaeth fwy cywir o berfformiad y Cyngor. Ond nid yw'r Cyngor yn monitro'r wybodaeth hon felly nid yw'r rheswm dros ei berfformiad yn hysbys.
- 27 Er bod gan y Cyngor fesurau perfformiad gyda thargedau ar gyfer addasiadau tai, nid yw uwch swyddogion ac aelodau yn cael adroddiadau rheolaidd sy'n cynnwys perfformiad addasiadau tai. Mae hyn yn cyfyngu ar gyfleoedd i uwch swyddogion ac aelodau herio a chraffu ar berfformiad, sy'n cefnogi dealltwriaeth a gwneud penderfyniadau.

Effaith

Nid yw'r Cyngor yn gwerthuso effaith na gwerth am arian darparu addasiadau tai

Pwysigrwydd strategol

- 28 Mae swyddogion ac aelodau'n glir y gall darparu addasiadau ac offer tai helpu'r Cyngor i gyflawni ei flaenoriaethau ataliol ac ymyrraeth gynnar. Fodd bynnag, mae gan y gwasanaeth broffil isel. Nid yw Cynllun Sir 2022-27 yn cynnwys addasiadau tai na'r cynllun gwasanaeth perthnasol. Mae'r hepgoriad hwn o'r cynllun gwasanaeth yn fwriadol. Yn y Cyngor, mae cynlluniau gwasanaeth yn cynnwys 'gweithgareddau newid' yn unig ac nid yw'r Cyngor yn bwriadu newid sut mae'n cyflawni addasiadau tai. Mae'r dull hwn yn ei gwneud hi'n anodd i'r Cyngor ddal swyddogion cyfrifol i gyfrif am berfformiad gwasanaeth ac i ddangos sut mae addasiadau tai ac offer yn cyfrannu at ei nodau strategol.

Canlyniadau

- 29 Nid oes unrhyw ganlyniadau corfforaethol ar gyfer addasiadau tai fel cefnogi lles, annibyniaeth, neu atal. Heb ddealltwriaeth glir o'r hyn y mae am ei gyflawni, ni all y Cyngor asesu effaith darparu addasiadau tai.
- 30 Nid yw'r Cyngor hefyd yn deall a yw'n bodloni'r canlyniadau a ddymunir ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth unigol. Ar ddechrau'r broses, mae'n cofnodi anghenion a chanlyniadau dymunol ymgeiswyr. Ar y diwedd, mae'n casglu adborth ar effaith addasiad tai, ond nid yw'r Cyngor yn dadansoddi nac yn adrodd ar y wybodaeth hon. O ganlyniad, nid yw effaith gyffredinol addasiadau tai yn hysbys.
- 31 Nid yw'r Cyngor wedi nodi sut y bydd yn gwerthuso gwerth am arian wrth gyflawni addasiadau tai. Mae swyddogion ac aelodau yn glir bod addasiadau tai yn bwysig i gadw pobl yn byw yn ddiogel gartref. Gallant liniaru neu leihau'r angen am gymorth gofal ychwanegol a gallant leddfu pwysau ar wasanaethau cyhoeddus eraill. Ond nid oes gan y Cyngor ddull sy'n cefnogi swyddogion i ddadansoddi a thystio gwerth am arian.

Argymhellion

A1 Gwybodaeth sydd ar gael i'r cyhoedd

Mae gwybodaeth sylfaenol am addasiadau tai ar wefan y Cyngor ond nid yw'n cynnwys digon o wybodaeth i baratoi defnyddwyr gwasanaeth ar gyfer addasiad i'w cartref.

- 1.1** Gwella'r wybodaeth am addasiadau tai sydd ar gael i'r cyhoedd er mwyn hysbysu a pharatoi defnyddwyr gwasanaeth yn well (**paragraff 14**).

A2 Defnydd o ddata

Nid yw'r Cyngor yn defnyddio data i ddeall ei alw am addasiadau tai, i lywio cyllidebau, neu i ddadansoddi a monitro ei berfformiad. Mae angen i'r Cyngor gryfhau ei ddefnydd o ddata er mwyn :

- 2.1** ei helpu i ragweld addasiadau tai galw am blant, pobl ifanc ac oedolion (**paragraff 16**);
- 2.2** deall ei anghenion adnoddau yn well (**paragraff 17**); ac
- 2.3** dadansoddi a monitro ei berfformiad (**paragraffau 21-23 a 26**).

A3 Deall effaith

- 3.1** Mae angen i'r Cyngor osod canlyniadau ar gyfer addasiadau tai i'w helpu i ddangos effaith eu cyflawni (**paragraff 29**).
- 3.2** Mae angen i'r Cyngor gryfhau ei drefniadau i ddeall a yw canlyniadau defnyddwyr gwasanaeth yn cael eu cyflawni. Gall hyn helpu'r Cyngor i ddangos effaith darparu addasiadau tai i ddefnyddwyr gwasanaeth (**paragraff 30**).
- 3.3** Dylai'r Cyngor ddatblygu trefniadau i asesu gwerth am arian cyflawni addasiadau tai. Byddai hyn hefyd yn helpu'r Cyngor i ddeall a dangos effaith ataliol y gwasanaeth (**paragraff 31**).

Atodiadau

1 Ynglŷn â'n gwaith

Cwmpas yr archwiliad

Ystyriodd yr archwiliad hwn a yw trefniadau'r Cyngor ar gyfer addasiadau tai yn cefnogi defnyddwyr gwasanaeth i aros gartref. Roedd hyn yn cynnwys adolygu dull gweithredu, trefniadau cyflawni a monitro'r Cyngor.

Nid oedd yr archwiliad yn cynnwys cyfweiliadau â rhanddeiliaid eraill sy'n ymwneud â chyflawni addasiadau tai. Nid ydym ychwaith yn cysylltu â defnyddwyr y gwasanaeth i gael eu hadborth ar y gwasanaeth a gawsant.

Fe wnaethom gwblhau'r gwaith maes ar gyfer yr archwiliad hwn ym mis Ebrill 2026.

Cwestiynau

Defnyddiodd yr archwiliad y cwestiynau lefel uchel canlynol:

- A oes gan y Cyngor ymagwedd wybodus a chlir at addasiadau tai sy'n cefnogi pobl i aros gartref?
- A yw'r Cyngor yn cyflawni ei ddull o addasu tai i gefnogi pobl i aros gartref?
- A oes gan y Cyngor drefniadau i fonitro cynnydd ac effaith addasiadau tai i gefnogi pobl i aros gartref?

Meini Prawf

Fe wnaethom ystyried adroddiad 2018 Archwilio Cymru ar Addasiadau Tai i ddatblygu'r meini prawf archwilio. Cawsom hefyd drafodaethau gyda chynghorau i ddeall Addasiadau Tai ymhellach.

Dulliau

Fe wnaethom adolygu dogfennau sy'n ymwneud â'r broses addasu tai. Fe wnaethom gyfweld â swyddogion allweddol ac aelodau etholedig sy'n ymwneud â'r broses addasu tai.

2 Termau allweddol yn yr adroddiad hwn

Yr hyn yr ydym yn ei olygu wrth grant Addasu Cost Isel (LCA)

1. Mae Grant Addasu Cost Isel yn helpu i dalu am newidiadau bach ond pwysig i gartref fel y gall preswylwyr fyw yno yn fwy diogel. Mae'r grant ar gyfer addasiadau sy'n costio rhwng £1,000 a £8,000.

Beth rydyn ni'n ei olygu wrth Grant Cyfleusterau i'r Anabl (DFG)

2. Mae Grant Cyfleusterau Anabl yn helpu i dalu am newidiadau mawr a phwysig i gartref fel y gall preswylwyr fyw yno yn fwy diogel. Mae'r grant ar gyfer addasiadau sy'n costio rhwng £8,000 a £36,000.
3. Mae rhwymedigaeth gyfreithiol ar gynghorau yng Nghymru i ddarparu'r grant hwn ac mae'n berthnasol i berchnogion tai, tenantiaid a landlordiaid.

Beth rydyn ni'n ei olygu wrth werth am arian

- 5 Mae gwerth am arian yn golygu gwario arian mewn ffordd sy'n cael y canlyniadau gorau posibl ar gyfer y gost. Mae gwerth am arian yn gysylltiedig yn gyffredin â'r 'tri E's' o economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd. Rydym wedi crynhoi'r rhain fel:
 - Economi: prynu'r hyn sydd ei angen am y gost synhwyrol isaf i helpu i gyflawni'r canlyniadau arfaethedig.
 - Effeithlonrwydd: defnyddio adnoddau'n dda i helpu i gyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd.
 - Effeithiolrwydd: cyflawni'r canlyniadau arfaethedig ar gyfer y tymor byr a'r tymor hwy.

- 6 Mae gan gynghorau ddyletswydd gyfreithiol i wirio a ydynt yn defnyddio arian ac adnoddau yn economaidd, yn effeithlon ac yn effeithiol.
- 7 Rhaid i gynghorau hefyd feddwl am anghenion tymor byr a hirdymor wrth wneud penderfyniadau. Weithiau nid y gwerth gorau am arian yw'r opsiwn uniongyrchol rhataf, ond yr un sy'n atal problemau a chostau mwy yn ddiweddarach.

Amdanom ni

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru yn annibynnol ar Lywodraeth Cymru a'r Senedd. Rôl yr Archwilydd Cyffredinol yw archwilio ac adrodd ar gyfrifon Llywodraeth Cymru, y GIG yng Nghymru a chyrrff cyhoeddus cysylltiedig eraill, ynghyd â chyfrifon cyngorau a chyrrff llywodraeth leol eraill. Mae'r Archwilydd Cyffredinol hefyd yn adrodd ar y defnydd o adnoddau gan y sefydliadau hyn ac yn awgrymu ffyrdd y gallant wella.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn cyflawni ei waith gyda chymorth staff ac adnoddau eraill Swyddfa Archwilio Cymru, sef corff a sefydlwyd i gefnogi, cynghori a monitro gwaith yr Archwilydd Cyffredinol.

Archwilio Cymru yw'r term ymbarél a ddefnyddir ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru. Mae'r rhain yn endidau cyfreithiol ar wahân gyda'r rolau gwahanol a amlinellir uchod. Nid yw Archwilio Cymru ei hun yn endid cyfreithiol.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and
telephone calls in Welsh and English.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a
galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.